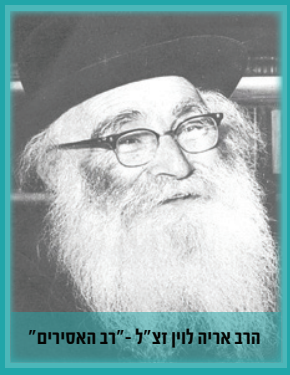
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת מקץ - שבת חנוכה

ל' כסליו תשע"ט

גליון מספר 102

דרך חיים

מכובדינו היקרים!

כשהקב"ה העמיד את העולם נאמר "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום" (בראשית א ב). אמרו חז"ל שהחושך מסמל את גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיה. אך גלות אדום, בה אנו נמצאים, באה כנגד התהום שנראית כבלתי נגמרת. כתיקון לאותו החושך של יון אנו מדליקים נרות בחנוכה. אמנם בכח נרות אלו להאיר גם את התהום שנראית כעומק החושך ובלי אור בקצה המנהרה.

לכן אמרו חז"ל (תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב): "אמר רבי זירא אמר רב מתנה, ואמרי לה אמר רבי זירא אמר רב: פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת - מדליקין בהן בחנוכה, בין בחול בין בשבת". ביאר השפת אמת ש'נר פתילה ושמן' הוא ראשי תבות 'נפש', כך שגם הנפשות שאין להם קליטה מאור השבת יש להם עליה בנר החנוכה, גם כאלה השרויים בחושך אין סופי בכל זאת מכח החנוכה יכול להימצא להם אור. לכן אנו מדליקים דווקא מצד שמאל, שהוא בחינת דין, ומתחת לעשרה טפחים, שאפילו מי שנמצא נמוך ובחשיכה פנימית יש לו כח להתעורר בימים אלו.

אנו נמצאים בימים של "ערכתי נר למשיחי" (תהלים קלב יז) ומצפים שהקב"ה יאיר לנו בחשכת הגלות. הגלות האחרונה שאנו נמצאים בסיומה היא גלות מלכות אדום, הגלות הארוכה שארכה קרוב לאלפיים שנה עד שממש נראית כנצח. עם ישראל עבר כבר שלוש גלויות שונות, אשר לעומתן הגלות הזו נראית נצחית משום שאיננו מצליחים לזהות את סיומה. חנוכה הוא החג האחרון שיש לנו מההתגברות על היוונים, ומימים אלה אנו צריכים לקחת כח לקראת ההתגברות על אדום. בכל יום לאחר הדלקת נרות אנו שרים את הפיוט 'מעוז צור' שעוסק בכל הגלויות שעברו על עם ישראל, ומסיימים 'חשף זרוע קדשך, וקרב קץ הישועה. נקום נקמת דם עבדיך מאומה הרשעה. כי ארכה לנו השעה ואין קץ לימי הרעה. דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועה שבעה'.

ההארה השייכת לכל אחד מימות החנוכה אשר יכולים להאיר גם בעומק החשיכה מיוחדת בעיקר בנר החמישי, כידוע אצל אדמו"רי חב"ד שדווקא בנר זה יש בו את הקדושה הגדולה ביותר, ויש ביכולת אותו נר להעלות את האדם הנמוך ביותר מעלה מעלה, כפי שהסביר הרבי

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

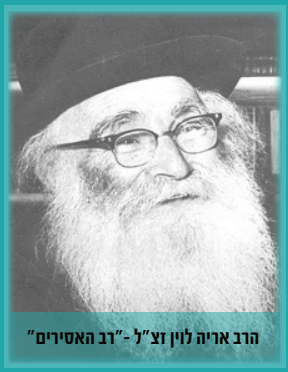
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

מליובאוויטש שהוא משום שהנר הזה לעולם לא יכול בשבת. דווקא בגלל שנראה שהוא מנותק לגמרי מן הקדושה, בכוחו לקדש מקומות שנראים רחוקים מכל תוכן של קודש. אך ה'בני יששכר' כתב שזוהי תכונתו של היום השמיני- 'זאת חנוכה'. למעשה כל ימי החנוכה מסוגלים למעלה זו- הארה לכל אדם בעומק החודש, ולכל כלל ישראל בחשכת הגלות שנראה כי אין לה קץ, ובייחוד שני ימים אלה- היום החמישי והשמיני.

לכן עלינו לשהות אחר הדלקת הנרות סמוך להם, לתת עינינו בהם ולהתפלל שה' יאיר לנו בחשכת החומר והרוח, לכל אחד ואחד בתוך כל כלל ישראל ונזכה לגאולה שלמה במהרה.

שבת שלום ומבורכת וחג חנוכה שמח!

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

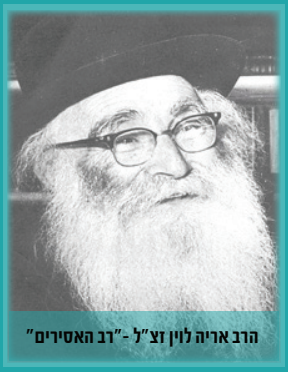
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מספר עו"ד שמחה מנדלבוים:

היה זה בשנת תשי"ט, והנה מקבל אנכי קריאה טלפונית מארצות הברית. הפונה הוא מר י. גורביץ המודיע לי כי בנו נעצר ע"י משטרת ירושלים לאחר שהפגין בחוצות העיר נגד חילול השבת בירושלים, והאב מבקשני כי אפעל לשחרורו של הבן בערבות.

סרתי לתחנת המשטרה אשר במגרש-הרוסים, ומצאתי בחצר המשטרה כעשרים צעירים עצורים. שוחחתי עם גורביץ הבן והודעתיו כי באתי בשליחות אביו על מנת לטפל בשחרורו. תוך כדי שיחה מגלה לי העצור כי על קבוצת הנערים נמנה גם נכדו של ר' אריה.

בצאתי מבית הסוהר פגשני ר' אריה. שאלתיו: "להיכן פניו של מר מועדות?", והשיבני: "הולך אנכי כמנהגי לבית הסוהר". גיליתי לו כי נכדו מצוי שם, נדהם ר' אריה ואמר: "אם נכדי אף הוא שם הרי שאבטל בזו הפעם את מנהגי ואדיר רגליי מבית הסוהר כדי שלא יאמרו שבשל נכדי אנכי בא לבית הכלא".

הדברים השפיעו עליי, ומיד שבתי על עקבותיי וחזרתי לתחנת המשטרה, ניגשתי לקצין אלעזר שילוני ואמרתי לו: "ר' אריה מוציא אסירים מבית הסוהר ואתה מכניס את נכדו לשם?!". חייך הקצין חיוך רב משמעות ואמר: "צדקת...".

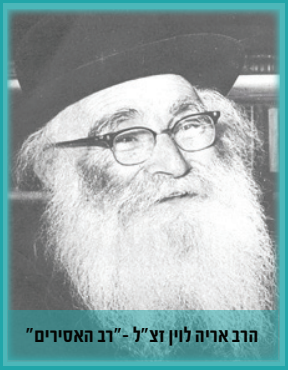

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בערב שבת זו נדליק נר שישי של חנוכה. ישנם מספר דינים מיוחדים בהדלקת הנר בערב שבת לעומת הדלקת הנרות בשאר ימות החג.

בכל יום מימות החנוכה מדליקים נרות כל איש כמנהגו: בשקיעה, צאת הכוכבים או צאת הכוכבים לפי שיטת רבנו תם. לעומת זאת בליל שבת מדליקים את הנרות קודם זמן הדלקת נרות (16:15, שהוא כעשרים דקות קודם שעת השקיעה- 16:36), שכן אחר הדלקת נרות שבת אנו מקבלים עלינו את קדושת השבת ושוב אסור להדליק את נרות החנוכה. משום כך עלינו להדליק נרות גדולים מספיק או להוסיף כמות שמן כזו כך שהנרות ידלקו עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים (16:54).

נכון להשתדל להתפלל מנחה גדולה ביום שישי (ניתן להתפלל מ-12:02), על מנת שידליק נרות חנוכה אחר שהתפלל כבר, כפי שמדליקים בכל שאר ימי החנוכה לאחר תפילת מנחה.

מי שנוסע להתארח בשבת זו לכתחילה ידליק בביתו אחר פלג המנחה (15:32). אמנם אם גר במרחק גדול מהמקום בו מתארח או שנוהג להדליק את נרות החנוכה בתוך ביתו ולא כלפי חוץ- ידליק בבית שבו מתארח בשבת. אך ספרדי המתארח אצל הוריו בשבת יוצא ידי חובה בהדלקת אביו ואינו צריך להדליק לעצמו.

אדם שהדליק נר חנוכה במקום המוגן מרוח ובכל זאת כבה הנר- יצא ידי חובת המצוה משום ש"הדלקה עושה מצוה". אך נכון שישוב להדליקו בלא ברכה. באם קרה מקרה זה בליל שבת והנר כבה קודם שנכנסה השבת- ידליק שוב, באם קיבל על עצמו שבת יבקש מאחר שעוד לא קיבל שבת שידליק עבורו. אמנם אחר כניסת השבת- אינו חוזר ומדליק, ויצא ידי חובתו.

בצאת שבת מדליקים את הנרות לאחר זמן צאת השבת (17:15). יש הנוהגים להקדים את ההבדלה ויש המקדימים להדליק את נרות החנוכה, וכל אחד יעשה כמנהגו. המדליקים קודם ההבדלה יקפידו לומר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" או "אתה חוננתנו" בתפילת שמונה

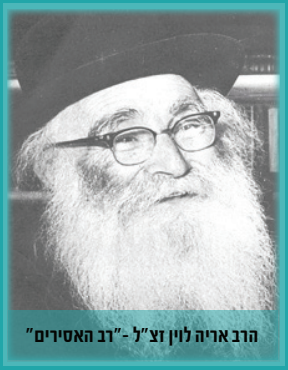

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

עשרה. נרות חנוכה אסורים בשימוש והנאה, כפי שאנו אומרים "ואין לנו רשות להשתמש בהם", לכן אדם שמדליק נרות קודם ההבדלה לא יכול לברך עליהם "בורא מאורי האש" או להדליק באמצעותם את נר ההבדלה.

אדם ששבת בבית מארחיו; אם שב בצאת השבת לביתו בשעה שעוד יש אנשים ברחוב- ידליק בביתו, אם לא- ידליק במקום בו שהה בשבת, אף שלא יישאר לישון שם במוצאי שבת.

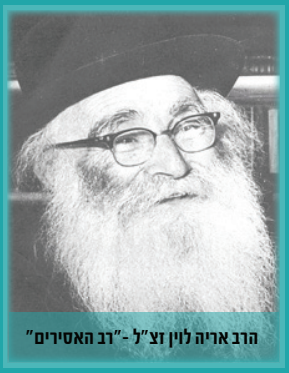

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | מה המנהג של המשחק בסביבון, שמספרים שאף גדולי עולם שיחקו בו במקום ללמוד באותו זמן, ולכאורה מדובר בעניין של שטות וביטול תורה?

תשובה | חס ושלום מלדבר כך על מנהג ישראל קדושים; הרי מרן החת"ס העיד על עצמו שמעולם לא ביטל תורה ובכל זאת היה משחק עם סביבון של כסף באחד מימי החנוכה (ס' המנהגים לבעל החת"ס). וכך רבים מגדולי עולם שיחקו בסביבון.

כמה טעמים נאמרו בדבר, בעל האבנ"ז הסביר, שהסיבה היא בשביל שהילדים לא יישנו ויראו את הדלקת נרות החנוכה, כי הרבה נוהגים להדליק בתוך הבית וכך הפירסומי ניסא הוא רק עבור המשפחה והילדים, ולש כך יש לדאוג שיהיו ערים, ואם כן משחק זה שייך ממש לעניין מצות ההדלקה.

באוצר מנהג ישורון, מביא שהיוונים חיפשו את לומדי התורה, וכשהיו באים כולם היו מוציאים סביבונים ומשחקים כדי שיחשבו שהם משחקים ולא לומדים. גם כך אנו נוהגים להזכיר את העובדה שמכח משחק זה נשמר לימוד התורה לדורי דורות.

הבני יששכר (מאמר ב' אות כ"ה) מסביר, שאותיות ג-ש-נ-ה מרמזים על כוחותיו של האדם, ג'-גופני, ש' - שכלי, נ' - נפשי, וה' - הכל, כח עליון הכולל הכל, וד' מלכויות הם כנגד ד' כוחות אלו, ומשי"ח הוא בגימטריא גשנ"ה. ואם כן יש בכך סודות עליונים. עוד כתב הבני יששכר להבחין בין חנוכה שמגלגלים את הסביבון מלמעלה לפורים שמסובבים את הרעשן מלמטה, שכאן הנס היה בהתעוררות מלמעלה ושם בהתעוררות מלמטה.

וכן רבי נחמן ביאר בשיחות הר"ן (אות מ) את הקשר בין הסביבון לטיהור בית המקדש על פי סודות מופלאים.

על כל פנים מנהג ישראל תורה, ויש לדעת שלכל מנהג יסודות בהררי קודש.

חיים